

ŮPICEE '82

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ ČÍSLO 1

3. KVĚTNA

Sedmý ročník festivalu současné angažované divadelní tvorby v Úpici je věnován X. všeodborovému sjezdu, který orientoval úsilí celého Revolučního odborového hnutí na vyšší kvalitu veškeré ideově výchovné a vzdělávací činnosti. Že v této souvislosti budou muset zejména odborářské kulturní zařízení, mezi než patří i Kulturní klub ROH Úpice, hluboko sáhnout do svých rezerv a důsledněji plnit svoje poslání, to je samozřejmost.

Vyšší úrovně musí dosáhnout zejména celá zájmová umělecká činnost, která má přece nezastupitelné místo nejen v našem kulturním, společenském, ale i politickém životě. Je to nadnesené? Jakou tedy úlohu sehrálo v Úpici divadlo po roce 1970? Současná angažovaná divadelní tvorba a její první přehlídka v roce 1974 - to přece byla nová kvalita.

Cožpak z roku na rok nevzrostla překvapivě návštěvnost v úpickém divadle? Cožpak nežilo město divadlem, které hovořilo k problémům dneška? Cožpak se divadlo nepodílelo na obecném růstu kulturnosti? Janomže to všechno už bylo - a je třeba jít dál!

Proto v letošním roce přicházejí pořadatelé sedmého ročníku festivalu s novými podněty v celkové koncepci.

Před léty byla do festivalu vtažena celá Úpice. Dnes je nutno nabídnout spolupráci všem obcím na Úpicku. Nabídnout pomoc k posílení divadelních tradic, k obnovení někde nepravidelné osvětové činnosti, k vytváření nových kulturních hodnot. A cesta, která vede k cíli, nedovoluje spoléhat se na dovážecnou profesionální kulturu, která ani uvedené úkoly nemůže plnit. Potřebný prostor musí dostat, v souladu s usnesením XVI. sjezdu KSČ, především zájmová umělecká činnost.

A proto současně s divadlem dostanou v Úpici svůj prostor i dechové hudby, dětské divadelní soubory, mažoretky, loutkové divadlo, dětský folklórní soubor a další kolektivy. Proto vedle Úpických se představí nejlepší amatérské divadelní soubory naší vlasti, proto v zahajovacím dni přivítá Úpice i soubory ze Suchovrřic, Libňatova, Havlovic, Malých i Velkých Svatoňovic, z Trutnova a od jinud.

Ve jménu třiceti sedmi let šťastného míru!

ZAHÁJENÍ FESTIVALU NOVĚ

Když před léty chodívali herci městy a zvali na svá představení - byla to takřka součást hry. Když se rovněž před léty konaly velké inscenace se stovkami herců - nikoho to nepřekvapovalo. Když letos jsou do Úpice k aktivní účasti pozvány soubory z širokého okolí, jde o logické vyústění úsilí o rozšíření a obnovení divadelních tradic.

Přizpůsobit se však musí i zahájení festivalu. Proč nezkusit zas po létech průvod městem (MěNV, Veselka, náměstí) a nezahájit festival před očima několikanásobného počtu diváků? Úpické náměstí uzavřené hradbou domů s kulisou radnice (první divadelní scéna z roku 1824) po tom volá!

Festivalová fanfára proto zazní z obozů historické radnice a po krátkém úvodním slově předsedy přípravného festivalového výboru přivítáme první hostující soubor. Že k tomu bude hrát dechová hudba a že se mažoretky představí se vsí elegancí, to je samozřejmé.

Po vztyčení festivalové vlajky už musí dostat slovo divadlo. Nebude ještě soutěžní a nebude dlouhé, neboť půjde jen o jakousi zkratku hry, kterou jsme našli v Městském muzeu a která reaguje na některé pověsti vztahující se k historii města. Zahrají si v ní všichni přítomní diváci, hosté, herci, novináři, atd. Prostě všichni, kteří v tu chvíli budou na náměstí.

Jak se ten návrat do historie bude jmenovat?

"Kterak Úpičtí Tataři porazili, aneb proč Bátů z Evropy zdrcen odešel."

Jaká budou pravidla této hry? Čtete vložený list a na náměstí buďte všímaví.

Nu a pak už se bude schylovat k prvnímu soutěžnímu představení ÚPICE '82 - začne!

Oroby a obsazení:

Záruba, starosta v Úpici	Ladislav Tomm
Helena, spanilá panna, mučednice města	Jiří Marek
Tomáš Míl, její ženich	Jiří Kout
Nyklíček, soused	František Brož
chán Bátú, Džingischánův vnuk	Petr Kracik j.h.
Aman, jeho pobočník	Petr Takáč
Sousedé, Tataři, svatební hosté, otroci, ženy, děti	spojené divadelní sbory a občané města Úpice

/Koně psi, kočky, holubi, drůbež - vše vítáno./

doba: polovina 13. století
scéna: celé náměstí v Úpici
kostýmy uváděných rolí: Helena Chaloupková.
Jinak každý podle svého uvážení.
Tataři: špičaté přilby, kulaté štíty, sukničce, meče, kopí s hlavami (nejlépe lidskými),
lid sprostý: volné plátěné kalhoty, haleny se širokými rukávy, zemědělské nářadí,
lid městský: ženy - hladký, splývavý šat, špičaté klobouky a závoje, muži - punčocháče, krátké kalhoty, pláště,
otroci: vše, co se dá roztrhat
otrokyně: režné šaty nebo nahé
hudba: Karel Trumm
klavír: Libor Truneček
režie: Ladislav Tomm a organizační výbor Úpice '82.

Organizační pokyny pro účinkující

Pokyny pro herce, respektive pro všechny, protože i diváci hrají:

Protože není v lidských, ale ani v divadelních silách zkusit s tak velikým a náročným souborem, upozorňujeme všechny zúčastněné, že 8. května 1982 se na náměstí v Úpici koná současně první zkouška, generálka, premiéra a také poslední repríza!

Důležitě!

- 1/ Začátek a konec divadelní hry oznamují městské zvony.
- 2/ Herci s psanými rolemi hovoří pomocí hlásných trub a megafonů. Sousedé, Tataři, otroci apod. budou číst jednoduchý text typu sláva, hurá, fůj, hanba apod. na tabulích vyvěšovaných inspicí na zdaleka viditelném pódiu. Pro zachování spádu hry je třeba dávat pozor a okamžitě na text hlasitě reagovat.
- 3/ Jednotlivé obrazy jsou zřetelně odděleny hudebními vstupy.
- 4/ Rozdělení obrazů:
první obraz : oděhrává se částečně před kostelem, částečně před radnicí,
druhý obraz : děje se v tatarském ležení, které leží v diagonále (naštorc) naproti radnici,
třetí obraz : jako v prvním obraze,

čtvrtý obraz : děje se pod kostelem v ústí ulice směřující od Dřevěny k náměstí. Během scény dochází k přechodu do prostoru náměstí,

pátý obraz : "Boj Úpických s Tatary" bude v místě, které bude během hry vymezeno kromádkami slámy nebo roští.

U p o z o r n ě n í :
žádáme Úpické, aby netloukli Tataře doopravdy, nejsou to skuteční Tataři, ale převlečení divadelníci (byť z Trutnova).

- 5/ Po boji Úpických s Tatary pomozte s chytáním koní, které je nutné opět soustředit do prostoru výjezdu tatarské jízdni skupiny.
- 6/ Pokud se jedná o některé nejasnosti během hry, neptejte se zbytečně zúčastněných. Řiďte se pouze pokyny režijního stanoviště !!!

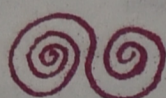
Vážení ochotníci,

pokud zachováte všechny pokyny a budete alespoň tak disciplinováni jako na mateřské scéně, budete o sobě právem moci prohlásit, že jste se stali herci v největší divadelní hře všech dob. Neváhej a přijď.

Organizační výbor Úpice '82.

Kterak ůpici Tatarvy porazili aneb proč Bátů z Evropy odvrcen odešel

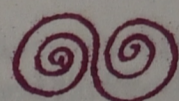
/Hra pro šest tisíc a více herců, prováděná za pomoci primitivní techniky, bez publika, neboť všichni hrají./

"Daleko od nás na východ v Asii žil ve 12. stol. divoký kočující národ Tatarů. Na počátku 13. století byl panovníkem nad nimi hrůdný Džingischán. Ten ve své pyše umínil si panovati nade vším světem. A brzy taky Asii si podmanil. S tím nebyl však ještě spokojen. Proto roku 1224 vypravil se s lidem svým do Evropy, udeřil především na Rusy, porazil je strašlivě na řece Kauce a po druhém vpádu podmanil si krajiny jejich ...

Ačkoliv strašlivé zvěsti je předcházely, přece nebylo v Evropě podnikáno nic, aby odražen byl nájezd jejich. Půl miliónu lítých Tatarů na hbitých koních jako krupobití vyřítilo se r. 1241 z rovin ruských na západ. Vnuč Džingischánův, Bátů, je vedl. Tu vojsko tatarské rozdělilo se ve tři proudy: jeden obrátil se do Království Uherského, druhý k severu do tzv. Velko-Polska, třetí pak Slezskem ke hranicím českým. Evropa strnula, zachvěla se. Kníže polský, Jindřich Pobožný pustil se příliš záhy v nerozvážený boj s Tatarvy na tak zvaném Dobrém poli u Lehnice dne 9. dubna 1241. Zahynul tu nejen sám, ale i okolo 10 000 křesťanského vojska. Darma snažili se Tataři prodrati se Kladskem do Čech. Všude tu v horách naděláno velikých zásek, na Moravu však se dostali. Nejdéle strávili u Olomouce. Nepochybně zdá se býti, že teprv když sám král Václav táhl proti Tatarům na Moravu, opustili zemi a proudy jejich převalily se do Uher. Neočekávaně však vichřice ta lité z Evropy je odehnala. Bátů z neznámých nám příčin nenadále vrátil se z Uher do Ruska a odtud zase do Asie ... "

Potud Obrázkové dějiny národů českého, které za pomoci prof. dr. A. Rezka napsal Jan Dolenský.

Nikde jsme nemohli vypátrat, proč Džingischánův vnuč chán Bátů tak překotně opustil Evropu. Podle dobových pramenů lze se domnívat, že šlo o něco čistě soukromého. Obrat v bádání nastal až po důkladném prozkoumání ůpického městského archívu, kde byla objevena historická činohra od K. Vratislava "Vpád Tatarů do ůpice" (povclena okresním hejtmanem v Trutnově 3. srpna 1894 a sehrána byla 18. srpna 1894 v předvečer Národní slavnosti ve prospěch ůstřední matice školské."). Protože se jedná o fakta zásadní povahy, která podstatně ovlivnila náš pohled na události poloviny 13. století, domníváme se, že je nutné, aby se s nimi veřejnost v co největší míře seznámila.

Organizační výbor Festivalu současné angažované divadelní tvorby ůpice '82 zve proto všechny občany, divadelníky, festivalové hosty, porotce, novináře, všechny zájemce na unikátní divadelní představení, které se hraje 8. 5. 1982 na náměstí v ůpici v rámci slavnostního zahájení výše uvedeného festivalu přibližně v 16.30 hodin.

Nejmenší a nejmladší divadelní scéna Divadlo ze sklípku /Trutnov/ uvádí v úzké spolupráci se všemi spřízněnými amatérskými scénami, za neodmyslitelné aktivní asistence občanů ůpice, doposud největší divadelní podívanou všech dob, kterou na motivy K. Vratislava napsal J. E. Marek.

Pozvánka do ÚPICE

Hornické dny ve Rtyni v Podkrkonoší.
Folklorní festivaly v Ratibořicích.
Slavnosti míru a přátelství v Trutnově.
Čapkovy divadelní podzimy ve Svatoňovicích.
Vítání jara v Suchovršicích ...

Kolik bychom mohli vyjmenovat překrásných tradic, které tvoří součást životního prostředí člověka !

Kultura je přece souhrn materiálních i duchovních hodnot vytvořených lidmi v procesu historického vývoje. A je naší povinností o tyto tradice pečovat a rozvíjet je. Jsou neodmyslitelně spojeny s krajem svého vzniku a své existence. Těžko se dají přenášet a roubovat jinam, mají své osobité kouzlo a nesmírný význam.

K Úpici patří textilní továrny, váhy a revoluční tradice. Také hvězdárna i kopaná a také divadlo. To vše člověka formuje, pomáhá mu, vede jej a nutí k pokračování.

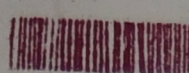
ÚPICE '82 - to je divadlo. Festival, který by však nebyl bez sto šedesáti let nepřetržité činnosti. Jenomže osamocená Úpice bez zázemí okolních obcí - bez zázemí svého divadelního regionu - by tuto kontinuitu nezajistila.

V každé době se na jevišti úpického divadla objevovali herci i režiséři ze Svatoňovic, Rtyně, Libňatova, Suchovršic, Havlovice atd. Byly to krásné chvíle plodné spolupráce, legrace i tvrdé práce. Byly to zase tradice.

A ve jménu těchto tradic, v zájmu jejich uchování a rozšíření, přijďte, přátelé, přijměte naši pozvánku a zúčastněte se společné práce, úsilí o nové, současné divadlo, o nové kulturní hodnoty.

Vítejte v Úpici.

Bliží se

ROK ČESKÉHO DIVADLA

Pravidelné informace o postupující rekonstrukci Národního divadla nám připomínají, že se blíží slavné stoleté výročí, na jehož oslavu se připravuje celý náš národ. Označení příštího roku za Rok českého divadla svědčí o hluboké vážnosti, kterou nejen naše divadlo, ale celá naše kultura ve světě má. A těžko by úcta vycházela jen z tradic. Musí být posilována současnou tvorbou, angažovanou, socialistickou kulturou, do které jako kapka do moře patří i náš úpický divadelní festival.

Když jsme v roce 1980 slavili v nedalekém Hrcnově padesátý ročník vrcholné československé divadelní přehlídky spojené se jménem A. Jiráka, přemýšleli jsme o dalším osudu přehlídky úpické. Zdálo se nám, že bychom mohli ještě výrazněji pomoci v rozvoji současného divadla. Že stále nevyužíváme všechny možnosti. Vždyť v době, kdy Východočeský kraj stojí na čele progresivních snah o zvýšení ideové a umělecké úrovně amatérského divadla, na okrese Trutnov namůžeme být zrovna spokojeni. Nebo snad fakt, že pravidelná činnost se omezuje na velmi úzký okruh tří čtyř souborů, je potěšující ?

Okresní divadelní přehlídka se pro malý zájem souborů neuskutečnila už hezkou řádku let. Úpice vzpomíná na bývalé Čapkovy divadelní podzimy a stále je problémem reprezentovost u vesnických souborů. Je to samozřejmě složitější, neboť chybí především režiséři, technické zázemí, zužuje se časový prostor, ale přece jen ...

Takže impulzem by měl být Rok českého divadla. Pomoci musí Festival ÚPICE '82. Proto po mnoha letech by se měl uskutečnit v sobotu 15. května v Úpici okresní aktiv všech ochotníků. Proto jsou na zahájení festivalu pozvány do Úpice všechny okolní soubory. A proto se nebude jen schůzovat, ale hned v zahajovací den i společně H R Á T. Ale o tom píšeme na jiném místě.

*Muxiky, muxiky,
vy pěkně hraje!*

A upřímně Vám za to děkujeme.

ÚPICE '82 bude Vaší zásluhou nejen divadelní, ale i hudební! Ceníme si Vaší brigádnické pomoci a jsme připraveni tuto službu vrátit.

A Vám, věrní posluchači dechové hudby, nabízíme následující koncerty jednotlivých hudeb - vyberte si.

8. 5.	DO Rtně v Podkrkonoší
9. 5.	DO Úpice
10. 5.	DO Úpice
11. 5.	DO LŠU
12. 5.	DO Velké Svatoňovice
13. 5.	DO LŠU
14. 5.	DO Úpice
15. 5.	DO Malé Svatoňovice

Všechna vystoupení se uskuteční v parku před divadlem po 16. hodině.

Důstojné přivítání bude připraveno každému hostujícímu souboru na Městském národním výboru.

Opět jde o malou novinku, která svědčí o mimořádném pochopení, které festival nachází. Po přijetí u předsedy MěNV a krátké besedě, bude soubor doprovázet na jeho cestě do divadla dechová hudba.

Takže - každý den bude malý koncert.

Patronátní organizace

Pomoc jednotlivých závodů a organizací stála u samotného vzniku festivalu. Nikdo nezapomene na obětavé montéry z Transporty při rekonstrukci jeviště, na údržbáře z Textilenu při opravách v hledišti a na mnoho dalších při modernizaci divadla. Jejich zásluhou byla dosažena vysoká technická úroveň budovy, která jistě v příštích letech získá i odpovídající estetickou úroveň interiérů.

Spolupráce s patronátními organizacemi však dosáhla konkrétní formu i při vlastní kulturní činnosti. Ta je ostatně hlavním smyslem vzájemné vazby kulturního klubu a jeho sdružených organizací. Nu, jen si spočítáme kilometry naběhané stálými či dobrovolnými pracovníky "klubu" při distribuci vstupenek, letáků či plakátů, při organizaci nejrůznějších akcí, při pravidelných setkáních s jednotlivými kulturními referenty!

Novou kvalitu však dosáhla tato spolupráce při samotném festivalu. A je dobře, že se neomezila jen na odběr vstupenek nebo na drobnou upomínku hostujícímu souboru. Důležitější byly přátelské besedy, exkurze na závodě, společné večery po představeních.

I letošní festival znovu počítá s patronátními organizacemi. Redakce tohoto zpravodaje by však nechtěla jen představit některý ze závodů v obecném popisu jeho výroby. Raději by napsala o konkrétní brigádě, o konkrétním kolektivu, který věnuje svou péči hostujícím hercům. Chtěla by psát o jejich práci, dosažených úspěších i zájmech, o mimopracovním životě.

Novinkou v letošním ročníku festivalu je i rozšíření patronátní pomoci na některé organizace Národní fronty /Český svaz žen, Okresní odborová rada, MěV SSM/ i zapojení hospodářských organizací, jinak stojících mimo sdružení kulturního klubu. V tomto případě hovoříme o VUD, JZD Jestřebí, JZD Svobodné.

A co na závěr? Organizační výbor děkuje všem patronům za jejich podíl na organizaci festivalu a těší se na další rozšíření spolupráce uvnitř celého sdružení Kulturního klubu ROH Úpice.